

Úvod 7

MŮJ DOMOV 9

... a to je ta krásná země 9

Josef Václav Sládek: Čechy 9
 Bohuslav Balbín: Čechy jako růže 9
 Jan Neruda: Podzimní 10
 František Nepil: Každá země je nějak hezká 11
 Jaroslav Seifert: Píseň o rodné zemi 11
 Adolf Hoffmeister: Kdo nevěří, ať tam běží 12
 Rainer Maria Rilke: Středoevropská krajina 13
 Josef Čapek: Rodný kraj 13
 Jaromír Jech: Dukáty ve vejcích 13
 Můžete si přecíst 16
 Hledání souvislosti 16

Otec vlasti! 17

Jaroslav Seifert: Ten usměvavý král 17
 Eduard Petiška: Král ze zlaté kolečky 18
 Václav Cibula: O založení Nového Města 18
 Vlastní životopis Karla IV. 19
 Jan Neruda: Romance o Karlu IV. 20
 Zdeněk Mahler: Svatováclavská koruna 21
 Václav Cibula: O mostě z vajec, tvarohu a syrečku 21
 Jiří Záček: Sochy na Karlově mostě 22
 Adolf Wenig: Dívotvorný meč 23
 Jaroslav Vrchlický: Noc na Karlštejně 23
 Můžete si přecíst 27
 Hledání souvislosti 27

Učitel národu 28

Hana Doskočilová: Jan Amos Komenský 28
 Ivan Olbracht: O zmatení jazyků 29
 Jiří Záček: Odemyky – zamyky 29
 Emanuel Frynta: Angličané 29
 Ilja Hurník: V Lešně 30
 Jan Amos Komenský: Ukolébavka 31
 František Kožík: Černý mor 32
 Můžete si přecíst 33
 Hledání souvislosti 33

Národ sobě 34

Jaromír John: Kámen z památného řípu 34
 Jaroslav Seifert: Hora Říp 36
 Jaromír John: Divadlo horí 36
 Karel Höger: Ve zlaté kapliče 38
 M. V. Kratochvíl: Panoptikum zaslých časů 38
 Ladislav Stehlík: Otava 39
 Karel Čapek: Starý mistr 39
 Miroslav Florian: Alšovská zima 40
 Maryna Svobodová-Alšová: U nás doma 40

Úvod 7

MŮJ DOMOV 9

Chrást i tvrz 9

Kde jsou kamna 9
 Karel Čapek: Chvála řeči české 9
 František Halas: Řeč naší paní 10
 Marie Kubátová: O konci královka a řeči lidí 10
 František Nepil: Kapitola o řemeslnické češtině 11
 František Nepil: Puty, lidy, panný! 11
 Marie Ulčová: Čeština libezná je řeč 13
 Pavel Eisner: Slovo o chvalo zpěvech 15
 Můžete si přečíst 16
 Hledání souvislosti 16

Svatý Václave 17

Chorál Svaty Václave 17
 První staroslověnská legenda o sv. Václavu 18
 Z Kosmovy Kroniky české 19
 Z Kroniky tř. Dalimila 20
 Ivan Olbracht: Ze starých letopisů 22
 Alois Jirásek: Praporec sv. Václava 23
 Alois Jirásek: Biančtí rytíři 25
 František Halas: Praze 26
 Josef Škvorecký: Eine kleine Jazzmusik 27
 Miroslav Ivanov: Vražda! Pátrání téměř detektivní 31
 Karel Toman: Zář! 33
 Můžete si přečíst 33
 Hledání souvislosti 33

Zij pravdu 35

Husův list z 10. 6. 1415 35
 Husův list z 10. 6. 1415 35
 Miloš Václav Kratochvíl: Mistr Jan 35
 Husův list z Kostnice z 26. 6. 1415 38
 Zikmund Winter: Podoba Husova 39
 Marie Ulčová: Vyrostl M. Jana Husa 40
 Můžete si přečíst 41
 Hledání souvislosti 41

Běh na dlouhou trať 42

Ota Pavel: Jak to tenkrát běžel Zátopek 42
 Emil Zátopek – Dana Zátopková: Olympijské hry, Helsinky 1952 43
 Ota Pavel: Maraton 44
 Jarmila Kratochvílová – Miroslav Kváč: Dvě čtvrtky nejsou půlka 45
 Můžete si přečíst 48
 Hledání souvislosti 48

7 ..... Úvod

9 ..... MŮJ DOMOV A SVĚT

9 ..... Mozart a Praha

9 ..... Zdeněk Mahler: Mozart v Praze. Z deníku Josefíny Duškové.
11 ..... David Weiss: Malá noční hudba a velký záletník Juan
12 ..... Ludvík Aškenazy: Malá noční hudba.
13 ..... Zdeněk Mahler: Don Giovanni. Z deníku Josefíny Duškové.
15 ..... Jaroslav Seifert: Na Bertramce.
15 ..... Alois Jirásek: Když Don Juan v Praze poprvé byl provozován.
18 ..... Vladimír Holan: Z Mozartiany II.
19 ..... Karel Čapek: Zpověď Dona Juana

21 ..... Dvořák v Americe

21 ..... Josef Škvorecký: Sestry.
21 ..... Zdeněk Mahler: Do světa.
24 ..... Zdeněk Mahler: Z Nového světa

26 ..... Cesty a návraty

26 ..... Jiří Wolker: Okno.
26 ..... Jiří Hanzelka – Miroslav Zikmund: Za námi Praha.
27 ..... Jiří Hanzelka – Miroslav Zikmund: Afrika.
29 ..... Jiří Hanzelka – Miroslav Zikmund: Tobruk.
31 ..... Jiří Hanzelka – Miroslav Zikmund: Zářící hora.
32 ..... Jiří Hanzelka – Miroslav Zikmund: Masajové.
33 ..... Jiří Hanzelka – Miroslav Zikmund: Viktorino jezero.
35 ..... Zdeněk Šmíd: Bubny Berberů.
37 ..... Můžete si přečíst.
38 ..... Hledání souvislostí

39 ..... O BOZÍCH A LIDECH

39 ..... Rudolf Mertlík: Odysseova dobrodružství.
42 ..... Homér: Odysseia (úryvek).
43 ..... Eyvind Johnson: Království bez krále.
47 ..... Vojtěch Zamarovský: Aeneas.
49 ..... Rudolf Mertlík: Romulus a Remus.
49 ..... Eduard Petiška: Oidipus a Antígona.
54 ..... Aristoteles: O přátelství.
57 ..... Publius Ovidius Naso: Umění milovat.
58 ..... Marcus Aurelius Martialis: Lbej bez počtu!
58 ..... Chaili Džibrán: O rozkoši.
58 ..... Chaili Džibrán: O lásce.
58 ..... Lucius Apuleius: Amor a Psyche.
64 ..... Můžete si přečíst.
64 ..... Hledání souvislostí

Úvod 3

1. MŮJ DOMOV A SVĚT 9

Byt indiánem 9

Franz Kafka: Touha stát se indiánem 9

Alberto Vojtěch Fric: O sobě a indiánech 9

Alberto Vojtěch Fric: Kuvade 11

Jak se na světě objevil peyotl 12

Dobře upeceny člověk 13

Joseph Alexander Altscheller: Tanec slunce 14

Indiánské modlitby 16

Byt v Americe českým básníkem 16

Josef Václav Sládek: Stále v západ 16

Josef Václav Sládek: Mississippi 18

Josef Václav Sládek: Papu 19

Můžete si přecíst 20

Hledání souvislosti 20

2. ZA LITERÁRNÍMI PAMÁTKAMI 21

Z renesanční literatury 21

Giovanni Boccaccio: Z Dekameronu 21

Geoffrey Chaucer: Mlynářova povídka 22

François Villon: Balada 23

François Villon: Závět 23

Vítězslav Nezval: Balada první oslovující François Villona 24

Vítězslav Nezval: Balada druhá věnovaná slečnám 24

William Shakespeare: Romeo a Julie 25

William Shakespeare: Znaven, ach, znaven vším 27

William Shakespeare: A proto odpouští má láska 27

Jan Werich: Tri sestry a jeden prsten 27

Od renesance k baroku 30

Jan Amos Komenský: Labyrint světa a Raj srdce 30

Bedřich Bridel: Co Bůh? Clovek? 32

Z literárního klasicismu 32

Johann Wolfgang Goethe: Faust 32

Jiří Suchý: Dr. Johann Faust 35

Můžete si přecíst 36

Hledání souvislosti 36

3. KRÁSA JE V PRAVDĚ 37

Realismus v literatuře 37

Honoré de Balzac: Evženie Grandetová 37

Gustave Flaubert: Paní Bovaryová 40

